

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/73330,Stanislaw-Grabda-zolnierz-AK-i-Brygady-Swietokrzyskiej-NSZ-zostal-posmiertnie-mi.html>
19.04.2024, 20:35

Stanisław Grabda, żołnierz AK i Brygady Świętokrzyskiej NSZ, został pośmiertnie mianowany kapitanem

22 czerwca 2019 r. w Chmielniku (woj. świętokrzyskie) naczelnik Delegatury IPN w Kielcach dr Dorota Koczwańska-Kalita wzięła udział w uroczystości pośmiertnego mianowania na wyższy stopień wojskowy por. Stanisława Grabdy.

Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą w kościele Niepokalanego Poczęcia NMP. Następnie delegacje władz samorządowych, służb, szkół, instytucji i stowarzyszeń, złożyły kwiaty przed tablicą na Murze Polskich Patriotów, upamiętniającą por. Grabdę.

Naczelnik kieleckiej delegatury IPN podkreśliła, iż mimo że do tej pory nie udało się

odnaleźć mogiły i zidentyfikować szczątków kpt. Grabdy, to można żołnierzowi i jego bliskim dać pamięć i uznanie jego dokonań wojskowych. – *Podczas całej kampanii wrześniowej, w czasie wojny był bezkompromisowy, wiedział dlaczego walczył, brał odpowiedzialność za ojczyznę i rodaków. Komunistyczna propaganda umniejszała wojskowe działania obozu narodowego. Prawdopodobnym miejscem pochówku Grabdy jest „łączka” kieleckiego cmentarza przy ulicy Zagnańskiej. Dziś na tym miejscu stoi inny pomnik. Była to klasyczna metoda komunistów, aby prawda o tych bohaterach nigdy nie wyszła na jaw, jednak stało się inaczej. IPN od lat prowadzi poszukiwania i identyfikuje tych, którzy padli ofiarą reżimu komunistycznego* – powiedziała dr Koczwańska-Kalita.

W dalszej części uroczystości, przed Pomnikiem Wdzięczności, szef Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk wręczył siostrzenicy żołnierza, Jolancie Rybczyk, akt pośmiertnego mianowania por. Grabdy na stopień kapitana.

• **Stanisław Grabda**

Niemal całe życie związany był z Kielecczyną. Urodził się 3 grudnia 1916 r. w Przededworzu pod Chmielnikiem. We wrześniu 1939 r. jego oddział został włączony do II Dywizji Piechoty w Armii „Łódź”. W bitwie pod Bzurą został ranny i dostał się do niewoli niemieckiej. W październiku udało mu się uciec z obozu jenieckiego i powrócił na Kielecczynę. Tutaj na początku 1940 r. wstąpił do Związku Jaszczurczego. Używał pseudonimów „Bem”, „Wir” i „Olszyna”. Zajmował się działalnością wywiadowczą, kolportażem prasy podziemnej i szkoleniami wojskowymi.

W czasie okupacji był dowódcą jednego z pododdziałów Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych. Po wojnie, za działania przeciwko partyzantce komunistycznej, skazano go na podwójną karę śmierci. 15 kwietnia 1953 r. w kieleckim więzieniu został powieszony, a przed egzekucją nieludzko skatowany.